

Sygn. akt V U 392/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 31 marca 2016 r.

znak (...)

I. **oddala odwołanie,**

II. **zasądza od wnioskodawcy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

SSO Krzysztof Głowczyński

Sygn. akt V U 392/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 09 lutego 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy M. W. prawa do emerytury wskazując, iż wnioskodawca udowodnił jedynie 1 rok, 3 miesiące i 16 dni okresów pracy w szczególnych warunkach zamiast wymaganych 15 lat. Zakład podał, że do stażu pracy w szczególnych warunkach przyjęto okres od 16 lipca 1973 r. do 31 października 1974 r. Nie zaliczono zaś okresów zatrudnienia w (...) S.A. od 14 listopada 1983 r. do 31 grudnia 1984 r. i od 20 kwietnia 1989 r. do 15 listopada 1989 r. z uwagi na brak określenia w przedłożonych świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach charakteru pracy ściśle wg wykazu, działu i pozycji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Nadto Zakład podał, iż innych okresów pracy w szczególnych warunkach nie rozpatrywał, gdyż nie dostarczono żadnych świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach.

Od wskazanej wyżej decyzji odwołanie złożył M. W., wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu podał, iż w okresach:

1. od 13 października 1974 r. do 25 kwietnia 1977 r.,
2. od 04 maja 1979 r. do 31 października 1980 r.,
3. od 06 listopada 1980 r. do 09 lipca 1991 r.,
4. od 10 lipca 1991 r. do 28 lutego 1995 r. i
5. od 01 marca 1995 r. do 31 sierpnia 1998 r.

wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie, podnosząc te same argumenty jakie zawiera uzasadnienie zaskarżonej decyzji. Dodał nadto, iż w sprawie wydana została późniejsza decyzja, z dnia 31 marca 2016 r., w której organ rentowy na podstawie dokumentów dołączonych do odwołania uwzględnił jako okresy pracy w szczególnych warunkach okresy od 16 lipca 1973 r. do 12 października 1974 r., od 13 października 1974 r. do 25 kwietnia 1977 r. oraz od 04 maja 1979 r. do 31 października 1980 r., co dało łączny staż pracy w szczególnych warunkach 5 lat, 3 miesiące i 9 dni.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. W., ur. dnia (...), wiek 60 lat ukończył z dniem (...).

Na dzień 01 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił 27 lat, 5 miesięcy i 26 dni ogólnego stażu pracy, w tym: 24 lata, 1 miesiąc i 24 dni okresów składkowych oraz 3 lata, 4 miesiące i 2 dni okresów nieskładkowych. Wnioskodawca był członkiem OFE. Złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa.

Dnia 22 stycznia 2016 r. M. W. złożył wniosek o przyznanie emerytury w tzw. obniżonym wieku emerytalnym. Rozpoznania ten wniosek, ZUS Oddział w L. w dniu 09 lutego 2016 r. wydał decyzję odmawiającą wnioskodawcy prawa do emerytury, zaskarżoną w niniejszej sprawie. W decyzji tej organ rentowy za udowodniony uznał okres pracy w szczególnych warunkach od 16 lipca 1973 r. do 31 października 1974 r. (1 rok, 3 miesiące i 16 dni). Kolejną decyzją z dnia 31 marca 2016 r., wydaną w następstwie odwołania wnioskodawcy w oparciu o przedłożone do odwołania dokumenty, organ rentowy uznał za udowodnione na dzień 01 stycznia 1999 r. okresy pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach:

- od 16 lipca 1973 r. do 12 października 1974 r.,
- od 13 października 1974 r. do 25 kwietnia 1977 r. i
- od 4 maja 1979 r. do 31 października 1980 r.,

w łącznym wymiarze staż pracy w szczególnych warunkach 5 lat, 3 miesiące i 9 dni.

W okresie od 28 kwietnia 1977 r. do 9 kwietnia 1979 r. M. W. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

(b e z s p o r n e, a nadto akta emerytalne ZUS, w tym: świadectwa pracy, zaświadczenia, decyzja z dnia 09.02.2016 r., decyzja z dnia 31.03.2016 r.)

W dniu 06 listopada 1980 r. wnioskodawca podjął zatrudnienie w (...) we W. Oddział nr (...) w L.. W zakładzie tym wnioskodawca pracował do 09 lipca 1991 r. W wystawionym w dniu 16 czerwca 1991 r. świadectwie pracy pracodawca stwierdził, że pracownik był zatrudniony na stanowisku elektryka brygadzysty, ostatnio na stanowisku elektryka. W czasie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) wnioskodawca pracował na dwóch budowach eksportowych:

- w CSRS w okresie od 14 listopada do 31 grudnia 1983 r. na stanowisku elektromontera i
- w RFN w okresie od 20 kwietnia 1989 r. do 31 lipca 1989 r. na stanowisku elektryka.

W dniu 14 września 2001 r. (...) S.A. (następca prawny (...) we W.) wystawił wnioskodawcy dwa świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach: za okres od 14 listopada 1983 r. do 31 grudnia 1984 r. i od 20 kwietnia 1989 r. do 31 lipca 1989 r., w których wskazał, że M. W. we wskazanych okresach wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, wymienionym w dziale II, poz. 1, pkt 9 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

W dniu 10 lipca 1991 r. M. W. podjął zatrudnienie w (...) Sp. z o.o. na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych. Rozwiązanie umowy o pracę z tym zakładem nastąpiło w dniu 28 lutego 1995 r.

Od dnia 01 marca 1995 r. wnioskodawca kontynuował pracę w (...) Sp. z o.o., również na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń energetycznych, do 31 sierpnia 1998 r.

Podstawową działalnością Przedsiębiorstwa, a następnie spółki (...) była działalność przemysłowa, tzn. budowa i remonty oraz rozbudowa elektrociepłowni, elektrowni, np. (...), (...), cukrowni, Huty (...), Huty (...). Wnioskodawca w okresie zatrudnienia u wymienionych pracodawców przeważnie wykonywał prace jako brygadzysta, organizował i nadzorował prace podległych pracowników. Zajmował się również pomiarami elektrycznymi, które wykonuje się pod napięciem oraz pracował na wysokości przy pracach związanych z konserwacją, eksploatacją dźwigów, żurawi wieżowych, suwnic, oraz mniejszych urządzeń, takich jak: demagi, wciągarki. Wnioskodawca wykonywał pomiary tych urządzeń cyklicznie.

Główną produkcją ww. pracodawcy wnioskodawcy były prace spawalnicze. Firma w pewnym okresie posiadała ok. 300 różnych urządzeń spawalniczych, których naprawą zajmował się m.in. wnioskodawca. Do niego należały również prace związane z eksploatacją sieci transformatorowej, rozdzielczej i kablowej. Prace związane z eksploatacją polegały na montażu i demontażu wymienionych sieci rozdzielni, na placu budowy. W trakcie budowy wykonywano także przemieszczanie tych rozdzielni. Wnioskodawca przy wymienionych urządzeniach wykonywał przewidziane okresowe prace pomiarowe. Ponadto wykonywał również co 14 dni prace pomiarowe elektronarzędzi, spawarek, których było w zakładzie kilkaset, a które wymagały bieżących napraw, wymiany szczotek, łożysk itp.

D o w ó d: akta osobowe wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w:

- (...) we W., w tym: świadectwo pracy,
umowy o pracę eksportową z 11.11.1983 r. i z 18.04.1989 r., świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 14.09.2001 r..
- (...) Sp. z o.o., w tym: umowa o pracę z 10.07.1991 r., świadectwo pracy z 28.02.1995 r.,
- (...) Sp. z o.o., w tym: umowa o pracę z 01.03.1995 r.,
świadectwo pracy z 31.08.1998 r., angaże, zaświadczenia lekarskie,
zaświadczenia o posiadanych kwalifikacjach i odbytych kursach,

zeznania świadków:

A. S. k. 34v, e-protokół z 07.06.2016 r. 00:05:17 i nast.

L. W. k. 35, e-protokół z 07.06.2016 r. 00:34:57 i nast.

wyjaśnienia wnioskodawcy k. 35v, e-protokół z 07.06.2016 r. 00:50:30 i nast.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Obowiązująca od 01 stycznia 1999 r. ustawa o emeryturach i rentach z FUS przewiduje różne podstawy nabycia prawa do emerytury, uzależniając je od daty urodzenia ubezpieczonego. Osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., w tym także wnioskodawca, generalnie nabywają prawo do emerytury powszechnej w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego, który został określony w art. 24 tej ustawy. W przypadku mężczyzn urodzonych po dniu 30 września 1953 r. wiek ten wynosi co najmniej 67 lat (art. 24 ust. 1b pkt 20).

Wymieniona ustawa emerytalna dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. przewiduje także możliwość nabycia prawa do emerytury w tzw. obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze na podstawie art. 184 tej ustawy. Wobec nieosiągnięcia przez wnioskodawcę powszechnego wieku emerytalnego, sporną kwestią pozostawało więc, czy spełnia on warunki do nabycia świadczenia tzw. obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa wyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu.

Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 32 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed 01 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym przepisie, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Wykazanie ogólnego i szczególnego stażu pracy w wymiarze wyższym niż 25 i 15 lat nie mają znaczenia dla ustalenia samego prawa do świadczenia, a jedynie wpływają na jego wysokość.

Jak niespornie wynika z akt sprawy, wnioskodawca w dniu (...) osiągnął wiek 60 lat oraz posiada wymagany ogólny okres zatrudnienia 25 lat. Nadto, mimo przystąpienia do OFE, złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa, czym spełnił kolejny warunek do uzyskania wcześniejszego świadczenia emerytalnego. Sporne w sprawie pozostawało tylko, czy wnioskodawca ma wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy początkowo za udowodniony uznał okres 1 roku, 3 miesięcy i 16 dni pracy w szczególnych warunkach, a po zweryfikowaniu swojego stanowiska w kolejnej decyzji uznał, iż staż ten wynosi 5 lat,

3 miesiące i 9 dni i obejmuje też okresy wskazane przez wnioskodawcę w odwołaniu, tj. od 13 października 1974 r. do 25 kwietnia 1977 r. i od 4 maja 1979 r. do 31 października 1980 r. Sporne zatem jako okres pracy w szczególnych warunkach pozostawały okresy zatrudnienia wnioskodawcy kolejno: w (...) we W. Oddział nr (...) w L. (od 06 listopada 1980 r. do 09 lipca 1991 r.), w (...) Sp. z o.o. (od 10 lipca 1991 r. do 28 lutego 1995 r.) i w (...) Sp. z o.o. (od 01 marca 1995 r. do 31 sierpnia 1998 r.).

W przekonaniu Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dał podstaw do uznania, że wnioskodawca na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., tj. na dzień 01 stycznia 1999 r., spełnił warunek posiadania stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

M. W. w odwołaniu twierdził, że pracując we wskazanych wyżej zakładach na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych spełnił warunek wymaganego stażu 15 lat pracy w szczególnych warunkach, albowiem wykonywał prace ujęte w wykazie A, Dział II załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z wykazem A, Dział II, zatytułowanym „w energetyce”, do prac w szczególnych warunkach zaliczono prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Tytuł tego działu oraz określone w nim prace pozostają ze sobą w ścisłej korelacji, tzn. że dla uznania wymienionych prac za prace w szczególnych warunkach istotna jest branża, w jakiej są wykonywane. W wyroku z dnia 15 września 2015 r. (II UK 301/14) Sąd Najwyższy uznał, że energetyka jest gałęzią przemysłu zajmującą się wytwarzaniem (przetwarzaniem) energii elektrycznej oraz ciepłej i dostarczeniem jej odbiorcom. Elektroenergetyka stanowi poddziedzinę energetyki. Nie jest zatem uzasadnione zaliczanie do prac szkodliwych w „energetyce” wszystkich prac związanych z montowaniem oraz eksploatacją wszelkich instalacji i urządzeń elektrycznych. Wówczas wykonywanie tak szeroko rozumianego rodzaju prac czyniłoby bezprzedmiotowymi granice pojęcia „energetyka” z działu II i przenosiłoby wcześniejsze uprawnienia emerytalne na różnorakie roboty elektryczne nienależące do „energetyki”. Wszak w samej „energetyce” nie chodzi o wszelkie roboty elektryczne, lecz tylko o wskazane w dziale II (literalnie) prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Sąd Najwyższy w rozpoznawanej sprawie zwrócił uwagę na działalność, jaką prowadziło przedsiębiorstwo zatrudniające skarżącego i uznał, że nie zajmowało się ono wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej. A w łączności z taką podstawową działalnością należy interpretować dalszą część przepisu z działu II, wykaz A do rozporządzenia z 1983 r. (w energetyce). Nie wystarcza wykonywanie prac przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych, jeśli nie są związane i nie wynikają z podstawowej działalności, jaką jest wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej. Odnosi się to również do robót elektroenergetycznych.

Mając na uwadze wymienione wyżej kryteria oceny prac „w energetyce” jako prac wykonywanych w szczególnych warunkach oraz uwzględniając materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu, w tym zeznania świadków, stwierdzić należało, iż w rozpoznawanej sprawie nie ma podstaw do uznania, że wnioskodawca wykonywał prace ujęte w dziale II wykazu A załącznika od rozporządzenia z 1983 r. Przedsiębiorstwo bowiem, w którym pracował wnioskodawca od 06 listopada 1980 r., a także następne powstające z jego przekształceń spółki, nie zajmowały się bowiem wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej, lecz budową i remontami, ewentualnie konserwacją, istniejących już urządzeń należących do przedsiębiorstw elektroenergetycznych, tj. takich, które zajmują się stricte wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej i ciepłej. A skoro tak, to okoliczność ta nie pozwala na uznanie, że wnioskodawca wykonywał prace, o których mowa w dziale II wykazu A „w energetyce”. Co więcej, materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dał również podstaw do uznania, aby wnioskodawca prace przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. A zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 cyt. wyżej rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczenia na zasadach określonych w tymże rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu

pracy na określonym stanowisku, nie wykonuje czynności niezwiązanych z tym stanowiskiem, ale stale, tj. ciągle, wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok SN z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998 nr 21, poz. 638). Pamiętać przy tym należy, że skorzystanie z możliwości przejścia na emeryturę przy obniżonym wieku jest wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dlatego wymagana jest ścisła interpretacja przepisów w tym zakresie, przy czym jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w cyt. wyżej wyroku z dnia 15 grudnia 1997 r. (II UKN 417/97) tylko praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury. W rozpoznawanej sprawie zaś świadkowie zeznali, a wnioskodawca potwierdził, że oprócz prac elektroenergetycznych urządzeń typowo przesyłowych, wnioskodawca zajmował się dodatkowo naprawą i konserwacją drobnych urządzeń elektrycznych typu spawarki, szlifierki.

Z powyższych względów Sąd nie podzielił stanowiska wnioskodawcy o spełnieniu przez niego warunku posiadania wymaganego ustawą stażu 15 lat pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, uprawniającego do przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, co skutkowało oddaleniem odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jako pozbawionego uzasadnionych podstaw.

SSO Krzysztof Głowczyński